

BİR İŞVERENE BAĞLI OLARAK ÇALIŞANLARIN TAZMİNAT HESABINA ESAS KAZANÇLARI

Ücret bordroları gerçek kazançları yansıtmıyorsa, önkoşulsuz imzalanmış olsalar dahi geçerli değildir:

Bir işyerine ve işverene bağlı olarak çalışanların kazançlarını gösteren belgeler, ücret bordroları, hesap pusulaları ve çeşitli ödeme belgeleridir. Bunların kanıt olabilmesi için işçinin yaptığı işe, ustalık ve uzmanlık derecesine, öğrenim düzeyine, yaşına, hizmet süresine, işyerindeki konumuna göre gerçekte aldığı veya alması gereken ücretin belgelere yansımış olması, belgelerin gerçek ücretleri göstermesi gerekir.

İşverenlerin işçiler için tuttukları kayıtlar ve ücret bordroları için de, vergi bildirimleriyle ilgili görüşlere benzer şeyler söylenebilir. Çoğu kez işçiye ödenen gerçek ücretler ile bordrolarda yer alan ücretler farklı olmaktadır. **Yargıtay kararlarına göre, nitelikli işçiler açısından, ücret bordroları koşulsuz imzalanmış olsa dahi, gerçek kazançları yansıtmıyorsa geçerli değildir;** bu gibi durumlarda işçinin yaptığı işe, ustalık derecesine, kıdemine göre gerçek kazançların araştırılması gerekmektedir.

Günümüzde bir çok özel işyerleri, ağırlıklı olarak asgari ücretler üzerinden bordro düzenlemekte; bu bordrolarda nitelikli-niteliksiz, eski-yeni işçi ayrımı yapılmamakta, hepsi için aynı ücret (asgari ücret) gösterilmektedir. O kadar ki, bir genel müdürün, üst düzey bir yöneticinin ücretleri bile bordrolarda asgari ücret olarak yer alabilmektedir. Bu gibi durumlarda yapılacak iş, Yargıtay kararlarına göre, gereksiz araştırmalarla vakit yitirmeksizin ilgili meslek kuruluşlarına başvurmak; işyeri koşullarına, işçinin veya yöneticinin yaptığı işe, uzmanlık veya ustalığına göre ne kadar bir ücret alabileceğini sormak, dönemlere göre bu ücretlerin artışlarını da gösteren bir liste düzenlenip gönderilmesini istemektir.

Bu konuda Yargıtay kararlarından seçtiğimiz örnekler şöyledir:

1) Nitelikli işçiler yönünden, ücret bordroları önkoşulsuz imzalanmış olsa dahi, gerçek kazançları yansıtmıyorsa, geçerli olmayacağına ilişkin kararlar:

Ücret bordrolarının önkoşulsuz imzalanmış olması, bordrolardaki ücretin gerçek ödenen ücret olduğunu kabul etmek için yeterli değildir. Mahkemenin, işçinin bu yöndeki istemini dikkate alarak, işçinin yaptığı işin niteliğini, hizmet süresini, iş deneyimini ve işyerinin özelliklerini göz önünde tutan bir incelemeyle gerçek ücreti saptaması gerekir.

(9.HD.14.03.1988, 873-2968) (YKD.1989/2-221)

İşçi ücretlerinin bordrolarda gösterilen ücretler olmadığı ve daha yüksek miktarlar olarak ödendiği saptanmışsa, işçilik alacaklarına ilişkin hakların da, bu gerçek ücret üzerinden hesaplanıp ödettirilmesine karar verilmesi gerekir.

(HGK.25.12.1987, 9-523 E. 1106 K.)

Nitelikli işler açısından, imzalı dahi olsa, ücret bordroları bağlayıcı değildir.

Davacı işçi uzun süreden beri aynı işyerinde **ustabaşı** olarak çalıştığına göre, ücret ve tazminat hesaplarının asgari ücret üzerinden yapılması isabetsizdir. Asgari ücret üzerinden düzenlenen **bordrolarda davacının imzasının bulunmasının, nitelikli işçiler açısından bağlayıcılığı söz konusu olamaz.**

(9.HD.03.10.2000, 8614-13106, no: 71) (Yasa H.D.2001/1-163,no:71)

Usta işçinin gerçek ücretinin araştırılması gerekir.

Ustalık isteyen bir işde asgari ücretin üstünde bir ücretle çalışan işçinin tazminatı ve ücret alacağının asgari ücret üzerinden değil, **gerçek ücreti üzerinden** hesaplanması gerekir.

(9.HD.22.10.1987, 8912-9447) (İş ve Hukuk,1988/189-24,no:1983)

İşçinin yaptığı işe ve kıdemine göre, bordrolara yansımayan gerçek ücreti araştırılmalıdır.

Zararlandırıcı sigorta olayına maruz kalan işçinin **vasıflı işçi** olduğu dosya içerisinden anlaşılmaktadır. Öte yandan **işçinin yaşı, yaptığı işin niteliği ve kıdemi nazara alındığında**, asgari ücretle çalışması hayatın olağan akışına ve yaşam deneyimlerine uygun olmayacağından, **bordrodaki ücretin gerçek ücreti yansıttığı söylenemez.** Hal böyle olunca davacının yaptığı iş, kıdemi ve yaşı nazara alınarak emsalinin aldığı ücretin ilgili meslek kuruluşlarından saptanarak buna göre tazminatın hesaplanması gerekir. Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular gözönünde tutulmaksızın ücret bordrolarındaki ücretin esas alınması suretiyle tazminatın hesaplanması usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

(21.HD.29.09.1998, 5889-6025)

Nitelikli olmayan işçiler açısından **imzalı bordroların** davacıyı bağlayıcılığı kabul edilmekte ise de, **nitelikli işçiler için bu bağlayıcılıktan söz edilemez.**

(9.HD.01.02.1999, 18841-1158) (İBD.1999/2-463)

Ustabaşının asgari ücretle çalıştığı kabulü doğru değildir.

Ustabaşı gibi **nitelikli bir işçinin** asgari ücretle çalıştığı kabulü Yargıtay uygulamaları yönünden doğru değildir. İmzalı bordroların genelde davacıyı bağlayacağı tartışmasızdır. Ancak, somut olayda olduğu gibi, her zaman kabulü de gerçeklere aykırılık oluşturur. (9.HD.28.01.1999, 17509-1065) (İBD.1999/3-777)

Yaş ve kıdem olguları gözetilerek vasıflı işçinin ücreti araştırılmalıdır.

İşyerinde vasıflı işçi olarak çalıştığı anlaşılan davacının ücreti saptanırken, yaş ve kıdem olguları da gözetilerek, aynı işyerinde çalışan **vasıflı işçilerin ücretlerine göre** değerlendirme yapılmalıdır.

(21.HD. 23.03.1999, 170-1983) (İBD.1999/2-503)

Usta işçinin tazminatının asgari ücretten hesaplanması doğru değildir.

Davacının otuzaltı yaşında ve usta enjeksiyon işçisi olmasına karşın, yaşamın olağan akışına ters düşecek **şekilde asgari ücretten hesaplama yapılması usul ve yasaya aykırıdır.** (21.HD. 20.04.2000, 2793-3117)

İşçinin gerçek ücretinin bordrolara yansımadağı anlaşıldığı takdirde, gerçek ücretinin tespiti yoluna gidilerek, işçinin hakları buna göre hesap edilmelidir. (9.HD.17.09.1987, 7164-8103)

Kalıpçı ustasının asgari ücretle çalışmayacağı kabul edilerek, meslek kuruluşu tarafından bildirilen ücret esas alınarak tazminat hesaplanmalıdır.

Zararlandırıcı sigorta olayına maruz kalan sigortalının tazminatının hesaplanmasında, **gerçek ücretin esas alınması koşuldur.** Öte yandan, gerçek ücretin ise, işçinin kıdemi ve yaptığı işin özelliği ve niteliğine göre işçiye ödenmesi gereken ücret olduğu, işyeri veya sigorta kayıtlarına geçmiş ücret olmadığı Yargıtay'ın yerleşmiş görüşlerindedir.

Somut olayda, davacı işçinin **kalıpçı ustası** olduğu, kalıpçı ustasının da asgari ücretle çalışmasının hayatın olağan akışına ve yaşam deneyimlerine uygun düşmeyeceği, giderek, sigorta müfettişinin asgari ücret üzerinden yapmış olduğu saptamanın gerçeği yansıtmadığı açık seçiktir.

Yapılacak iş, davacı işçinin kalıpçı ustası olduğu ve kalıpçı ustasının da asgari ücretle çalışmayacağı kabul edilerek, meslek kuruluşu tarafından bildirilen ücret esas alınarak tazminatı yeniden hesaplamak ve Kurum tarafından hüküm tarihine en yakın tarihe göre hesaplanan peşin sermaye değerini zarardan indirmek ve sonucuna göre karar vermektan ibarettir. Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular gözönünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

(21.HD. 27.06.2000, 3995-5128) (YKD.2001/3-413)

İşçinin kıdemi, yaptığı iş ve işyerinin özelliklerine göre gerçek ücreti saptanmalıdır.

Ücretin uyuşmazlık konusu olması durumunda, **işçinin gerçek ücretinin** saptanabilmesi için fesih ve diğer işçilik haklarının gerçekleştiği tarihteki ücretin ne miktarda olabileceği, davacının kıdemi, yaptığı iş ve işyerinin özellikleri gözetilerek ilgili meslek kuruluşundan sorulmalıdır. Uzun yıllar kalfa olarak çalışan işçinin asgari ücretle çalıştığı kabulü olanaksızdır.

(9.HD.14.04.1997, 1666-7407) (Yasa H.D.1998/4-685, no:234)

Vizite kağıdında usta olduğu yazılı olan işçinin gerçek ücreti saptanmalıdır.

Davacının vizite kağıdında **usta** olduğu yazılı bulunmasına göre, usta olan vasıflı işçinin asgari ücretten çalışması hayatın olağan akışına uygun olmayacağından, **gerçek ücretinin** saptanmasında ve buna göre karar verilmesinde bir yanlışlık bulunmamaktadır.

(21.HD. 29.09.1998, 6320-6032)

Bordrolarda asgari ücretli olarak çalışmış görünmesine rağmen, tanıklar aksini açıklamışlarsa, öncelikle nitelikli veya niteliksiz işçi grubundan hangisine girdiği, yaptığı iş ile ünvanı itibarıyla asgari ücretle çalışıp çalışmayacağı değerlendirilmeli, gerekirse meslek kuruluşundan kıdemi, iş ve ünvanına göre ne kadar ücret alabileceği sorularak sonucuna göre karar verilmelidir.

(9.HD.14.05.1997, 4925-8984) (YKD.1998/7-999)

Oniki yıllık kalifiye işçinin asgari ücretle çalıştığı düşünülemez.

Davacı, işyerinde **birinci sınıf kalifiye eleman** olarak çalışmış bulunmaktadır. Yargılama sırasında dinlenen davacı tanıkları davacının haftalık ücreti hakkında bilgi vermişlerdir. Davalı işveren davacının asgari ücretle çalıştığını ileri sürmüştür ise de herhangi bir bordro ibraz etmemiştir. Davacının oniki yıllık bir işçi olmasına ve pozisyonuna göre, asgari ücretle çalıştığı düşünülemez. Bu durumda, tanıklarca bildirilen haftalık ücretin miktarı gözönünde tutulmak suretiyle tüm alacaklarının hesap edilmesi gerekir.

(9.HD.25.12.1996, 17124-24187)

Mobilya ustasının asgari ücretle çalıştığı kabul edilemez.

Mahkemece, bordro ve Bölge Çalışma Müdürlüğü raporuna itibar edilerek asgari ücret üzerinden tespit edilen tazminat ve işçi alacakları hüküm altına alınmıştır. Dosyadaki belge ve bilgilere göre, davacı işçinin davalıya ait işyerinde beş yıl kadar mobilya ustası olarak çalıştığı anlaşılmakta olup, dairesinin kararlılık kazanmış uygulamasına göre bu tür nitelikli işçilerin asgari ücretle çalıştığı kabulü hayatın olağan akışına aykırıdır. Mobilya ustalığı nitelik ve tecrübeyi gerektirdiği gibi davacı beş yıldan beri de davalı işyerinde çalıştığından, sağlıklı bir çözüme ulaşılması için çalışma süresi ve görev ünvanından söz edilerek davacı gibi bir işçinin ücretinin ne olabileceği ilgili meslek odasından sorulmalı ve sonucuna göre belirlenecek tazminat ve işçilik hakları hüküm altına alınmalıdır.

(9.HD. 07.02.2002, 2001/16915 – 2002/2457)

Yaş, kıdem ve yapılan işe göre gerçek ücret saptanmalıdır.

Davacının olay tarihindeki yaşı, mesleki kıdemi ve özellikle yaptığı iş dikkate alındığında **bordrolardaki ücretin** günün koşullarına uygun olduğunun kabulüne olanak yoktur. (21.HD. 19.11,1996, 5673-6384) (Yargı Dünyası,1997/4-92)

Gerçeği yansıtmayan ücret bordroları geçerli sayılamaz.

Garson olarak çalıştığı işyerinin niteliği, hizmet süresi ve dinlenen tanıkların birbirini tamamlayan ifadeleri karşısında, davacının asgari ücretle çalıştığını gösteren **ücret bordrolarının gerçeği yansıtmadığının** kabulü ile ona göre hüküm kurulması gerekirken aksine karar verilmesi doğru değildir.

(9.HD.04.05.1993, 559-7462) (İş ve Hukuk, 1993/237-29,no:2539)

Yaş, kıdem ve işin niteliği dikkate alınarak ücret saptanmalıdır.

Zararlandırıcı sigorta olayına maruz kalan sigortalı işçinin olay tarihindeki yaşı, mesleki kıdemi, yaptığı işin niteliği dikkate alındığında **bordrodaki ücretin günün koşullarına uygun olmadığı**, başka bir anlatımla, davacının asgari ücret karşılığında işyerinde çalışmasının hayatın olağan akışına ve yaşam deneyimlerine uygun düşmediğinin kabulü gerekir. (21.HD.29.02.2000, 577-1678)

Tazminatın hesaplanmasında gerçek ücret esas alınmalıdır.

Zararlandırıcı sigorta olayına maruz kalan sigortalının **tazminatının hesaplanmasında gerçek ücretin esas alınması koşuldur**. Gerçek ücretin ise, işçinin kıdemi, yaptığı işin özelliği ve niteliğine göre işçiye ödenmesi gereken ücret olduğu, işyeri veya sigorta kayıtlarına geçmiş ücret olmadığı Yargıtay'ın yerleşmiş görüşlerindedir.

(21.HD.26.09.2000, 5270-6115)

Gerçek ücret, işçinin kıdemi ve yaptığı işin özelliğine göre ödenmesi gereken ücrettir.

Zararlandırıcı sigorta olayına maruz kalan sigortalının tazminatının hesaplanmasında, gerçek ücretin esas alınması koşuldur. Gerçek ücretin ise, işçinin kıdemi, yaptığı işin özelliği ve niteliğine göre işçiye ödenmesi gereken ücret olduğu, işyeri veya sigorta kayıtlarına geçmiş ücret olmadığı Yargıtay'ın yerleşmiş görüşlerindedir. Somut olayda, davacı işçinin inşaat ustası olduğu, inşaat ustasının da asgari ücretle çalışmasının hayatın olağan akışına ve yaşam deneyimlerine uygun düşmeyeceği, giderek, sigorta müfettişinin asgari ücret üzerinden yapmış olduğu saptamanın gerçeği yansıtmadığı açık seçiktir. Yapılacak iş, inşaat ustası için meslek kuruluşundan bildirilen ücret esas alınarak tazminatı hesaplamak ve Kurum tarafından hüküm tarihine en yakın tarihe göre hesaplanan peşin sermaye değerini zarardan indirmek ve sonucuna göre bir karar vermektir.

(21.HD. 06.10.2003, 7157-7456)

Vasıflı işçinin asgari ücretle çalışmasının hayatın olağan akışına ve yaşam deneyimlerine uygun düşmeyeceği açık seçiktir. Sigortalının tazminatının hesaplanmasında gerçek ücretin esas alınması koşuldur. Gerçek ücretin ise, işçinin kıdemi, yaptığı işin özelliği ve niteliğine göre **işçiye ödenmesi gereken ücret** olduğu, işyeri veya sigorta kayıtlarına geçmiş ücret olmadığı Yargıtay'ın yerleşmiş görüşlerindedir. Somut olayda, davacı işçinin vasıflı boyacı ustası olduğu ve boyacı ustasının da asgari ücretle çalışmayacağı kabul edilerek, meslek kuruluşlarından sorularak bildirilen ücretin esas alınması ve tazminatın buna göre hesaplanması gerekir.

(21.HD. 20.03.2001, 1005-2091)

İmzalı bordrolar gerçeği yansıtmıyorsa, ücret araştırılmalıdır.

Davacı tarafından imzalanan ve imzası inkar edilmeyen bordrolarda davacının ücreti asgari ücret olarak gösterilmiş, mahkemece buna değer verilerek hüküm kurulmuştur. İşyerinde inşaat ustası olarak çalışan davacının çalışma süresi, yaptığı iş tanık beyanları ile birlikte değerlendirildiğinde bordroların gerçeği yansıtmadığı kuşkusuz doğmaktadır. Bu nedenle davacının çalışma süresi, yaptığı iş, çalışma tarihleri açıklanarak meslek kuruluşundan alabileceği ücret sorulmalı, alınan cevap tüm delillerle birlikte değerlendirilerek ücret belirlenmeli, gerekirse bilirkişiden yeniden rapor alınmalı ve sonucuna göre hüküm kurulmalıdır.

(9.HD.27.10.2004, 8503-24277)

2) Niteliksiz işçiler yönünden, aksi kanıtlanmadıkça, imzalı ücret bordrolarının bağlayıcı olacağına ilişkin karar örnekleri:

Bordroda ücret belli ise, varsayıma dayanılmaz.

Dosyadaki bilgi ve belgelerden davacının usta olduğuna ilişkin bir kanıt bulunmamaktadır. Ayrıca, davacının kendisi, **düz işçi** olduğu yolunda açıklamalar yapmıştır. **Esasen ücreti de bordro ile belirlenmiştir.** Ücretin gerçek olarak saptandığı durumlarda ise, artık farazi saptamalara gidilemez. Mahkemenin, Ticaret Odasından ücret belirlenmesi ve dosyadaki bilgilere ters düşecek nitelikte ücret kabulü ve buna dayalı maddi zarar hesabı yaptırması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

(21.HD.10.03.1998, 474-1667) (İBD.1999/2-577)

Vasıfsız işçinin ücreti bordroda belli ise, ücret araştırmasına gerek yoktur.

İşçinin **vasıfsız işçi olduğu, ücretinin de bordroda belirtildiği** açıkça vurgulanmış olmasına karşın, işçinin usta olduğu kabul edilerek buna göre ücret araştırması yapılması ve ticaret odasının bildirdiği ücretin baz alınarak tazminatın hesaplanması doğru değildir.

(21.HD. 14.09.1999, 3962-5688)

Düz işçinin ücreti belli ise, araştırmaya gerek yoktur.

Hesap bilirkişisinin raporunda maddi tazminatın belirlenmesine esas olarak kabul edilen ücret, sıva kalıp ustası için kabul edilen kazanç ilişkindir. Oysa, davacı murisinin gördüğü işin niteliğine göre **düz işçi olduğu** ve kalıp ustasına yardım ettiği, bunun sonucu, açıkça düz işçilere ilişkin ve tespit davasındaki ücretler göz önünde tutularak zararın belirlenmesi gerektiği açıktır. Mahkemece, davacının murisinin işyerinde gördüğü işin ve ücretinin hatalı değerlendirilerek, sıva-kalıp ustalarına ödenen emsal ücretin esas alınması suretiyle maddi tazminatın hesaplanması doğru olmamıştır.

(21.HD. 21.05.2002, 2618-4666)

Niteliksiz işçiler yönünden imzalı bordro bağlayıcıdır.

Nitelikli olmayan işçiler açısından, imzalı bordroların bağlayıcılığı kabul edilmektedir. (9.HD. 01.02.1999, 18841-1158)

3) İmzalı bordroların bağlayıcı olduğu durumlara ilişkin karar örnekleri:

Asgari ücretin çok üzerindeki imzalı bordrolar esas alınmalıdır.

Bordrolarda gösterilen aylık net ücretin, o tarihlerde yürürlükte olan asgari ücretin de çok üzerinde olduğu dikkate alınınca, **bordro içeriğinin gerçeğe uygun olduğunun** kabulü doğru olur. (9.HD. 25.05.1999, 8186-9381, Yasa H.D.2000/3-446, no: 186)

İmza ile kabul edilmiş olan bordrolar esas alınmalıdır.

Davacı işçiye ödenen ücretler kayıtlara dayalı belli edilmiş ve bu yönde uyuşmazlığın bulunmadığı durumlarda, **imza ile kabul edilmiş bordroda gözükten ücretlerin** esas alınması zorunludur.

(21.HD.18.02.1997, 1996/7331- 1997/873)

Aksi kanıtlanamayan ücret bordrolarına göre zarar hesabı yapılmalıdır.

Davacının bilinen ve işyerinde aldığı ücrete göre zarar hesabının yapılması gerekir. Gerçek ücret belli iken varsayımlara gidilemez. Dava konusu olayda, davacının, **aksi kanıtlanamayan ücret bordroları**, işyeri kayıtları ve sigorta müfettişi raporuyla aylık ücreti bellidir. Bu belirleme ortada iken, mahkemenin tanık beyanları ve Ticaret Odası kayıtlarını esas alarak zararı hesaplaması usul ve yasaya aykırıdır.

(21.HD.10.06.1997, 2846-3939) (Yargı Dünyası, 1997/110)

İtiraza uğramayan bordrolardaki ücretlere göre zarar hesaplanmalıdır.

İş kazası sonucu sürekli beden gücü kaybına uğrayan işçilerin maddi zarar hesapları yapılırken, günlük kazançta esas olarak, bilinen kayıtlarda gözüken gerçek kazançlarının dikkate alınması zorunludur. Hata veya sahteliğine ilişkin açık itirazın bulunmadığı, işveren veya Kurum kayıtlarına geçmiş, **bordrolarda gözüken ücretler** yerine, varsayıma dayalı ücretler esas alınmaz. Dava konusu olayda, davacının ücret ve kazançlarına ilişkin belgeler dosyasına konulmuştur. **Bu miktarlara herhangi bir itirazın olmadığı** gözetilmeksizin, doğrudan Ticaret Odası'ndan emsal ücretlerin sorularak, buna dayalı hesap raporu düzenlenmesi usul ve yasaya aykırıdır.

(HGK. 25.06.1997, 21-380 E. 612 K.) (Yargı Dünyası, 1997/12)

İmzalı bordrolara göre hüküm kurulmalıdır.

Dosya içerisinde bulunan aylık ücret bordrolarında davacının adı karşısında aylık net ücret belirtilmiş olup, **davacının da imzası yer almaktadır.** Bu yazılı belge bir tarafa bırakılarak bilirkişinin vasıflı bir doküma işçisinin asgari ücretin iki katı üzerinden ücret alabileceği varsayımından hareketle düzenlediği raporun esas alınarak isteklerin hüküm altına alınması hatalıdır.

(9.HD. 19.11.1996, 13683-21420)

İmzanın davacıya ait olup olmadığı araştırılarak hüküm kurulmalıdır.

Dosya içinde bulunan işyeri ücret bordrolarında davacının giydirilmiş ücreti gösterilmiştir. Davacının adı karşısındaki imzanın kendisine ait olup olmadığını araştırılarak, kendisine ait olduğu takdirde bordrodaki ücret üzerinden tazminatının hüküm altına alınması gerekir. (9.HD.08.10.1996, 8920-19079)

Müfettiş raporu ve işçinin beyanıyla doğrulanan imzalı bordrolardaki ücretler dikkate alınarak tazminat hesaplanmalıdır.

Zararlandırıcı sigorta olayına maruz kalan işçinin işyerinde beton karma, hafriyat, malzeme taşıma işinde çalıştığı dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Öte yandan, sigortalıya bağlanan gelirin peşin sermaye değerine esas alınan ücretin işyeri kayıtları incelenmek suretiyle müfettiş tarafından saptandığı, müfettiş raporunun, **davacının da imzasını içeren ücret bordrolarınca doğrulandığı ortadadır.** Bu nedenle, davacının ücreti belli iken varsayıma dayanılarak ve özellikle işçinin yaptığı iş beton karma, hafriyat ve malzeme taşıma işi olduğu halde, elektrikçi olarak meslek kuruluşundan ücretinin sorulması ve buna göre tazminatın hesaplanması usul ve yasaya aykırıdır. Yapılacak iş, davacının sigorta müfettişine verdiği beyanı ve **bordrolardaki ücret dikkate alınarak** tazminatın hesaplanmasıdır.

(21.HD. 12.11.1998, 7234-7660)

Davacının bordro ve işveren kayıtlarına geçmiş ücretleri esas alınmalıdır.

Maddi tazminat hesapları yapılırken, **davacının bordro ve işveren kayıtlarına geçmiş, bilinen ücretlerinin esas alınması gerekir.** Dava konusu olayda, ücretlerin bilinmesine karşın, araştırmaya gidilerek Ticaret Odası'ndan ücret sorulup buna göre zararın hesaplanması usul ve yasaya aykırıdır.

(21.HD. 29.02.2000, 478-1674)

Bordrolarda ücret belli iken, ücret araştırması yapılamaz.

Davacının maddi zararının saptanmasında esas alınan hesap bilirkişisi raporunda, davacının ücreti Sosyal Sigortalar Kurumu gelir bağlama kararı, vizite kağıdı ve **ücret bordrolarında** belli iken, bilinen ücret yerine davacının gördüğü iş ile ilgili olmayan Madeni Eşya Sanayicileri Esnaf Odası'ndan alınan ücretin esas alınması ve gerçek kazanç yerine değişik bir ücretin kabulü usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

(21.HD.06.02.1996, 7718-534)

Muhasebe sorumlusu işçinin imzasını taşıyan avans belgelerindeki ücret esas alınmalıdır.

Hüküm altına alınan tazminat ve alacaklar davacı tanıklarının anlatımlarına itibar edilerek hesaplanmıştır. Ancak davacı muhasebe sorumlusu eleman olarak işyerinde çalışmış olup kendisinin imzasını taşıyan avans belgeleri ve banka dekontları mevcuttur. Bu belgelerdeki aylık miktarlar esas alınarak hesaplamalar yapılmalı ve belirlenecek miktarlar kabul edilmelidir.

(9.HD. 04.04.2002, E.2001/19838 – K.2002/5813)

Asgari ücretin iki katı ücret alan nitelsiz işçinin ücretinin belirlenmesinde imzalı bordrolar esas alınmalıdır.

Taraflar arasında davacının son aylık ücretinin miktarı konusunda uyuşmazlık mevcuttur. Davacı işçi 145.000.000.TL net ücret aldığını ileri sürerken, davalı ise, **imzalı bordrolarda** yazılı olan brüt 85.582.000 TL rakamının esas alınması gerektiğini savunmuştur. **Davalının kabul ettiği miktar dönem asgari ücret tutarının yaklaşık iki katı olup, davacının davalıya ait işyerinde vasıflı bir eleman olarak çalıştığına dair dosyada her hangi bir bilgi ve belgede bulunmamaktadır.** Mahkemece kabul edilen ücreti ise brüt olarak asgari ücretin yaklaşık 5 katı tutan olup, somut olayda **imzalı bordroya itibar edilmesi gerekirdi.** Bu konuda **yazılı belge karşısında davacı tanıklarının soyut anlatımlarına itibar edilmesi doğru olmamıştır.** Mahkemece davacının bordrodaki ücreti esas alınmak suretiyle karar verilmelidir.

(9.HD. 22.05.2001, 2000/3071 - 2001/8686)

Davacı işçinin imzasını taşıyan bordrolardaki ücreti, asgari ücret olarak gösterilmiş olup, kanıtlanmayan daha yüksek ücret üzerinden hesap yapılması hatalıdır.

Davacının son aylık ücretinin miktarı konusunda taraflar arasında uyuşmazlık mevcuttur. Davacı işçi altmışmilyon net ücret aldığını ileri sürerken, davalı işveren asgari ücretten ödeme yapıldığını savunmuştur. Dosya içerisinde davacının imzasını taşıyan ücret bordrolarında ücreti asgari ücret olarak gösterilmiştir. Mahkemece bu konuda dinlenen her iki taraf tanıkları da davacının asgari ücretle çalıştığını açıklamışlardır. Bilirkişi tarafından düzenlenen ek raporda hak kazanılan kıdem tazminatı ile hafta tatili alacağı asgari ücrete göre hesaplanmış olup, mahkemece anılan ek rapora göre karar verilmesi gerekirken, kanıtlanamayan daha yüksek ücret üzerinden yapılan hesaba itibar edilmesi hatalıdır.

(9.HD.08.04.2001, 2000/2301 – 2001/7973)

İmzalı bordrolar, Ticaret Odasınca da doğrulanmış olmakla, bordrolardaki ücretler üzerinden hesaplama yapılmalıdır.

Davacı işçinin fesih tarihinde aylık ücreti taraflar arasında uyuşmazlık konusu oluşturmaktadır. Mahkemece davacı **tanıkların soyut anlatımlarına** dayanılarak onların belirttiği ücret üzerinden tazminat ve haklar hesaplanmış ise de davacı işçinin imzasını taşıyan ücret bordrosunda aylık ücretin 95 milyon olduğu gösterildiği gibi İstanbul Ticaret Odasından mahkemeye gönderilen cevabı yazıda da bu bordroyu teyit eder şekilde asgari ücret üzerinden ödeme yapılması gerektiği açıklanmıştır. Bu durumda bordroya itibar edilerek hesaplamalar yapılmalıdır.

(9.HD. 10.04.2002, 2001/20126 – 2002/6125)

4) İmzasız bordroların kanıt olamayacağına ilişkin karar örnekleri:

Pres ustasının ücretinin saptanmasında, imzasız bordrolar esas alınmaz.

Davacı işçinin pres ustası olduğu ve pres ustasının da asgari ücretle çalışmayacağı kabul edilerek, davacının kıdemi, yaşı, yaptığı işin niteliği gözönünde tutularak gerçek ücretinin saptanması gerekir. İşyerinde bulunan **imzasız bordrolardaki ücretin** esas alınması suretiyle hesaplama yapılması doğru değildir.

(21.HD.28.09.2000, 6179-6209) (Yasa HD.2001/6-816,no:365)

İşyerinde veteriner hekim ve teknik müdür olarak çalışan davacının ücretinin saptanmasında, imzasız bordroların delil özelliği yoktur.

Davacının veteriner hekim ve teknik müdür olarak davalı şirkette çalıştığına ilişkin taraflar arasında anlaşmazlık yoktur. Uyuşmazlık ücret miktarı üzerinde toplanmaktadır. Dosya içerisindeki **ücret bordroları imzasız olup, delil özelliği yoktur.** İşverenin Sosyal Sigortalar Kurumu'na verdiği prim tahakkuk cetveli ise işverenin tek taraflı tuttuğu bir belgedir. Taraflar arasında imza altına alınmış bulunan Teknik Personel İmza Sözleşmesi fesihden çok önceki bir tarihte düzenlenmiştir. Belediye Başkanlığı'nın yazısında ise fesih tarihinde 657 sayılı yasaya tabi olarak çalışan veterinerlerin aylık net ücreti belirtilmiştir. Davacı tanıkları davacının net ücreti hakkında bilgi vermişlerdir. Bu değer aynı zamanda davacının dava dilekçesinde bildirdiği miktardır. Davalı tanıkları ise halen çalışan işçilerdir. Dört yılı aşkın süredir ve işyerinde veteriner hekim ve aynı zamanda teknik müdür olarak çalışan davacının asgari ücretle çalışması hayatın olağan akışına uygun değildir. Mahkemece, dosya içerisinde bulunan ek raporda belirtilen ücret üzerinden tazminata hükmetmek gerekirken, aksi düşünce ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.

(9.HD.23.101997, 17232-18035) (Madenci Der.,1998/2-31)

Bordrodaki imza davacıya ait değilse, ücret alacağına reddedilmesi hatalıdır.

Mahkemece görüşüne başvurulmuş bilirkişi yaptığı inceleme sonunda ücret bordrolarındaki imzaların davacı işçiye ait olmadığı sonucuna varmıştır. Buna göre ücret alacağına reddedilmesi hatalıdır. Bordro ile ücretlerin ödendiği kanıtlanmadığından ücret hesabı yapılarak belirlenecek miktar hüküm altına alınmalıdır.

(9.HD.21.01.2002, E.2001/16327-K.2002/388)

Bordrodaki imzaların işçiye ait olup olmadığı belirlenmelidir.

Davacı işçinin kırkdört günlük ücretinin ödenip ödenmediği konusunda uyuşmazlık vardır. Davalı işveren ücretin ödendiğini savunarak bordro fotokopileri ibraz etmiştir. Davacı taraf bordrolardaki imzaların kendisine ait olmadığını ileri sürdüğüne göre bordro asılları celbedilip inceleme yapılarak imzanın davacıya ait olup olmadığı sorunu çözümlenmelidir. Çıplak gözle dahi imzanın davacıya ait olmadığı kabulü yolundaki mahkemenin gerekçesi isabetli değildir. Ücret bordroları asılları getirilerek açıklandığı şekilde araştırma ve inceleme yapılmalıdır. O halde karar bu yönden bozulmalıdır.

(9.HD.24.01.2002, E.2001/16246-K.2002/723)

İki yabancı dil bilen davacının ücreti belirlenirken, imzasız bordrolara göre hüküm verilemez.

Hüküm altına alınan alacaklara baz teşkil eden ücret, taraflar arasında uyuşmazlık konusunu oluşturmaktadır. Dosya içeriğine göre davacı uzun süre işyerinde çalıştığı gibi, iki yabancı dil de bilmektedir. Mahkemece ücret bordroları esas alınarak sonuca gidilmiş ise de bunların bir çoğu davacı işçinin imzasını taşımamaktadır. Ayrıca ücretinde gerçek durumu yansıtmayı yansıtmadığı konusunda şüphe uyanmaktadır. Ücretin gerçeğe uygun olarak belirlenebilmesi için böyle durumlarda Dairemizin kararlılık kazanmış uygulaması uyarınca; Davacının yaptığı iş, kıdemi ve bildiği yabancı dil de belirtilerek ne kadar ücret alabileceği

ilgili meslek kuruluşundan sorulmalı ve gelecek olan cevap bütün dosya içeriği ile bir değerlendirmeye tabi tutularak hasil olacak sonuca göre hüküm kurulmalıdır.

(9.HD.02.10.2001, 11421 – 15334)

Asgari ücret üzerinden düzenlenen bordrolarda işçinin imzası bulunmadığına göre, bir aşçının alabileceği ücret meslek kuruluşundan sorulmalıdır.

Lokanta işyerinde çalışmış olan davacı işçinin ücreti taraflar arasında uyuşmazlık konusudur. Davacı haftalık 3.5 milyon TL aldığını ileri sürmüş, gösterdiği tanıklar da bunu doğrulamışlarsa da **tanıklar işyerinde çalışmamaktadırlar.** Belirtmek gerekir ki **bir aşçının İstanbul'daki işyerinde asgari ücretle çalışması da kabul edilemez.** Dosyaya ibraz edilen davacının asgari ücretle çalıştığını gösteren bordroda davacının imzası bulunmamaktadır. Bu durumda gerçek ücretin belirlenebilmesi için davalıya ait işyerinde bir aşçının ücretinin ne olabileceğinin **davalı işverenin bağlı olduğu meslek kuruluşundan sorularak** neticesine göre bir karar verilmelidir.

(9.HD.17.03.1997, 1996/21937 – 1997/5133)

www.TazminatHukuku.com